

Arbetsplan för daghemmet Nyckelpigan

Innehåll

Förord.....	2
Inledning.....	2
1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund.....	2
1.1 Målsättningar för verksamhetsåret.....	3
2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster.....	4
2.1 Barnantal och avdelningar.....	4
2.2 Ledning och personal.....	4
2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider.....	4
3 Jämlikhet och jämställdhet.....	4
4 Hållbar utveckling.....	5
5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande.....	6
6 Välbefinnande.....	6
7 Leken.....	7
8 Arbetsätt och lärmiljöer.....	8
8.1 Mångsidiga arbetsätt.....	8
8.2 Lärmiljö.....	9
8.3 Språkutvecklande arbetsätt.....	10
8.4 Pedagogisk dokumentation och planering.....	11
8.5 Digitala arbetsätt och digital kompetens.....	11
9 Omsorg kost och vila.....	12
9.1 Omsorg.....	12
9.2 Kost.....	13
9.3 Vila.....	13
10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen.....	14
11 Förundervisningen.....	18
12 Stöd för utveckling och lärande.....	20
12.1 Allmänpedagogiskt stöd.....	21
12.2 Specialbarnomsorg.....	22
13 Samarbete med vårdnadshavare.....	22
14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen.....	23
15 Arbetet med utvärdering av verksamheten.....	24
16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning.....	24

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje enhet fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på enheten. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort om man omformar mallen.

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola går varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra samt konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna. Varje barn har rätt till lärande som kännetecknas av uppmuntrande respons och öppet bemötande. God omsorg är grunden för barnets välmående och lärande och är en viktig del i den dagliga verksamheten. Barnet ska bemötas utifrån sin egen identitet, sina egna förutsättningar, erfarenheter, upplevelser och tankar.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

Vi vill att vårt daghem i Eckerö ska erbjuda en gemenskap där alla individer, barn som föräldrar, ska känna sig inkluderade och trygga. Daghemmets verksamhet har sin grund i principen om barnets bästa i enlighet med det som bestäms i barnkonventionen. Varje barn ska få mötas av positiva vuxna och få känna sig sedd och välkommen. Varje barn har också rätt att föra fram sin åsikt och påverka sin vardag genom att vara delaktig i beslut. Barngruppen består av olika barn som kommer till daghemmet med sina specifika erfarenheter, behov och intressen. I gruppen utvecklas sociala mönster, samhörighet och gemensamt handlande. I daghemmets pedagogiska verksamhet är det viktigt att uppmärksamma båda dessa aspekter, det enskilda barnet och gruppen. Det finns ett nära samband mellan dessa. I daghemmets förebyggande arbete mot mobbning har vi en nolltolerans mot mobbningsliknande aktiviteter. Med detta menar vi både verbala och ickeverbala kränkningar i barngruppen. Barnen får inte med blickar eller ord behandla varandra okamratligt. Vi talar också ofta om allas lika värde i gruppen och att man har rätt att tycka olika och att vara olika. Vårt mål är att uppmuntra barnen att arbeta för ett daghem där alla trivs, att förebygga mobbning och våld och lära barn empati, problemlösning och självkontroll. Som vuxna är vi alltid de bästa förebilder för barnen. Det är viktigt att vi alltid föregår med gott exempel i hur vi bemöter varandra med jämlikhet och respekt. I vardagen tar det sig uttryck i att lyssna på och se varandra samt acceptera de olikheter som finns.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Målsättningen för kommande verksamhetsår är att aktivt komma i gång med den pedagogiska dokumentationen och att implementera den i den löpande verksamheten. Vi ska också ha en pågående diskussion i vårt arbetslag för att byta erfarenheter och idéer.

Under vårterminen kommer arbetslaget på Humlan att delta i landskapets fortbildning "Läropussel", två heldagar samt åtta minikonferenser, gällande detta.

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

Daghemmet Nyckelpigan har plats för 53 barn fördelat på 3 avdelningar Småpigorna, Humlan och Fjärilen.

2.2 Ledning och personal

Vikarierande daghemsföreståndare: Jenny Söderlund.

Humlan lärare: Maria Wikblom, barnskötare Lillemor Eklund, Frida Pettersson och Carola Sjöblom.

Fjärilen lärare: Jenny Söderlund barnskötare Annika Hagman och Sara Åberg.

Småpigorna lärare: Anna Åberg-Fällman, barnskötare Chatrine Fällman och Marie-Louise Svebilus.

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av

Dagsprogram

Kl. 7.00 Daghemmet öppnar – vid behov tidigare enligt överenskommelse

Morgonmål / utevistelse

Kl. 9.00 Förundervisning för 6 – åringar

Fruktstund / samling / fri lek / aktiviteter samt språklekar 4 olika grupper enligt ålder

Kl.11.30 Lunch / sagostund för 3-4 åringar / utevistelse

Kl. 14.30 Mellanmål /saga / fri lek inne / utevistelse

Kl. 17.15 Daghemmet stänger

Småpigorna följer sitt eget dagsprogram

Kl. 7.00 öppnar Småpigorna

Morgonmål / utevistelse

Fruktstund / samling / fri lek / aktiviteter samt sagostund

Kl.11.15 Lunch / dagsvila / fri lek inne

Kl.14.30 Mellanmål / utevistelse

Kl. 17.00 Småpigorna stänger

empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare.

Personalen på daghemmet ska ha ett medvetet förhållningssätt som verkar för jämställdhet. Alla barn oavsett kön ska fritt få välja lekmaterial och aktiviteter. Vi ska bemöta varje individ likvärdigt – alla barn är lika viktiga för gruppen.

Personalen tänker på att vara neutral i sitt språk för att inte styra barnens tänkande in i könsroller. Om ett barn t.ex. spiller på sin tröja säger vi; "det är ingen fara, mamma eller pappa tvättar den".

Personalen väljer litteratur medvetet och ur ett jämställdhetsperspektiv. I äldre sagor, sånger och ramsor kan texten vara olämplig då samhällets normer har ändrat över tid.

Det är även viktigt att belysa andra kulturer och levnadssätt via barnlitteraturen.

Som vuxna är vi alltid de bästa förebilder för barnen. Det är viktigt att vi alltid föregår med gott exempel i hur vi bemöter varandra med jämlikhet och respekt. I vardagen tar det sig uttryck i att lyssna på och se varandra samt att acceptera de olikheter som finns.

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som

I vår verksamhet försöker vi i personalen stärka en positiv och trygg tilltro till vår framtid och vårt klimat. Det gör vi genom att i språk och handlingar värna om vår miljö både inomhus och ute i naturen. Vi är rädda om saker i vårt daghem och visar barnen att man kan laga och återanvända/återbruka saker. Tillsammans med barnen sorterar vi vårt avfall – mjölkttetrar, pappersrester samt andra förpackningar. Vid måltider uppmuntrar vi barnen att inte ta mer mat på tallriken än man äter för att minska matsvinnet. Naturligtvis har vi kompostkärl inne på avdelningarna. Efter barnens ålder och utvecklingsnivå talar vi om miljö och vad som händer vidare med t.ex. förpackningsinsamling mm.

Ute på vår gård har vi också skog. Vi har en varierad utemiljö med kulle, gräsytor och buskar. Varje vår samlas vi en kväll för att gårdstaka tillsammans; barn, föräldrar och personal. Vi städar och krattar gården och vi tycker att det är en lyckad aktivitet för att stärka gemenskapen.

Ute i naturen är det viktigt att låta barnen hitta glädje och lära sig att ha respekt för djuren och växternas miljö. Vi river inte sönder mossor och svampar utan talar om att vi är "gäster" i skogen och rädda om miljön. En hållbar utveckling innebär en balans mellan vila och aktivitet. Vi är ute i alla väder, flera gånger per dag. Vi talar med barnen om kroppens behov av aktivitet, vila och matpauser.

Daghemmet har ett fadderbarn via organisationen Hoppets stjärna. Vi talar med barnen om att det är olika i världen och att man kan hjälpa varandra. Det stärker den positiva framtidstron att alla kan göra något. En gång per år har vi en "sopp-kväll" då vi tillsammans på förmiddagen skär grönsaker, potatis och korn samt bakar bröd. På kvällen kommer föräldrar och barn till daghemmet

människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem.

I den dagliga verksamheten är personalen lyhörd för barnens önskemål och intressen. Flera barn berättar spontant sina idéer och tankar under dagens aktiviteter. Det är personalens roll att se till att alla barn i gruppen blir delaktiga och hörda i beslut. Det gäller enskilda barns önskemål samt beslut som gäller gruppen. Miljön på daghemmet skall vara trygg och accepterande så att både barn och personal känner sig delaktiga och hörda. Inför utvecklingssamtal med vårdnadshavarna har personalen enskilt samtal med varje barn, där barnet får säga sin åsikt utifrån lärloggen. I förundervisningen arbetar vi med materialet "Rådde Rådjur" som utarbetats i samband med Rädde barnen som tema under barnrättsveckan. Under dagen gör barnen många andra val av lek och andra aktiviteter, val av kläder och matsituationer mm. En målsättning är att involvera barnen mer praktiskt i planeringen av verksamheten. Barnen är med och utformar lekmiljön, val av möbler lekmaterial mm. I arbetet med pedagogisk dokumentation skall vi utgå från barnens intressen och tillsammans med barnen planera och utvärdera.

Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar samt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetsätt och strukturer som främjar delaktighet.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodose. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna. Barnet ska ges möjligheter till att utveckla sin medkänsla med andra och sin självmedkänsla. Ledord inom verksamheten är vänlighet och omtanke mot sig själv och andra, att skapa positiva relationer och skapa engagemang. Ett lösningsfokuserat förhållningssätt där personalen fokuserar på tidigare framgångar och det som fungerar, barnets styrkor, lösningar i samarbete med barnet och vårdnadshavarna samt de dolda resurser barnet har ger förutsättningar till att skapa trygga vuxna och barn.

Vår målsättning är att alla barn ska känna trygghet, samhörighet och att de blir sedda och hörda under hela sin dag.

Daghemmet ska ha en anda av kamratskap och respekt. Att hälsa glatt och att tala till varandra med god ton är självskrivet. Barnens individuella behov och intressen är i fokus, samtidigt som det är grundläggande att kunna samarbeta med andra och utveckla sin medkänsla. Barn behöver få hjälp med att hantera sina inneboende känslomässiga tillgångar genom att man hjälper dem att t.ex. reda ut varför de själva eller någon annan är besviken, arg, rädd, ängslig och liknande. Att stödja barns känslomässiga utveckling i daghemmet innebär att man använder alla spontana situationer som uppstår i vardagen - tala om känslor med barnet, sätta ord på känslor och visa att alla känslor är okej.

Vi arbetar tematiskt med olika material inriktade på känslor, sociala situationer, samarbete och empati som t.ex. Stegvis, Start och Jag och vi mm.

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

Att lära genom lek är grunden i daghemmets verksamhet. I både fri och ledd lek utvecklar barnet alla sina sinnen. I leken övas turtagning, hänsyn och genom olika lekar utvecklas barnet socialt, motoriskt, språkligt och emotionellt – ”ett lekande barn blir en fantasirik vuxen”. I leken vågar man pröva möjligheter och roller.

Personalen ska vara närvarande, positiv och lyhörd och stöda barnens lek genom att erbjuda stimulerande lärmiljöer och material. Lärmiljöerna ska vara inbjudande och trygga för barnen både ute och inne. I leken väcks barns nyfikenhet och intresse. Personalens närvaro för att följa hur leken utvecklas är mycket viktig. Genom att observera barnens lek kan personalen sedan ändra i lärmiljöerna med utbyte av material och tillgänglighet.

Under dagen är det alltid tid inplanerad för barnens fria lek där deras val av material och lärmiljö är i fokus. Fri lek ute inbjuder till lek med naturmaterial, ökad fantasi och kreativitet. Personalen stöder leken genom att delta i rolleken och att lyssna in barnens önskemål.

För att inspirera till lek har vi på vårt daghem införskaffat olika leklådor. Dessa lådor innehåller olika material med teman för att väcka leklust, t.ex. olika djur, utklädningskläder, affär, doktorslåda

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt. Några viktiga strategier för verksamhetens arbetssätt är, förutom variation, betydelsen av lärandesituationen, att utmana och stötta barnet i sitt lärande och att vidareutveckla sitt eget kunnande inom en mångfald av områden med syfte att stödja barnets idéer och utveckling. Pedagogiska arbetssätt såsom upplevelsepedagogik, autentiska lärmiljöer kombinerat med möjlighet till fysisk aktivitet och interaktion skapar positiva upplevelser av lärande och motiverar barnet.

Mångsidiga arbetssätt förutsätter mångsidiga lärmiljöer som beaktar barns behov av att röra på sig. Fysisk aktivitet inom barnomsorgen handlar oftast om fysiskt aktiva lekar. Fysisk aktivitet spelar en viktig roll i barnets utveckling och har kopplingar till barnets fysiska tillväxt, utveckling och lärande. Barnomsorgen spelar en viktig roll i främjandet av varje barns rätt till en hälsosam utveckling och det behöver därför finnas gott om tillfällen för fysisk aktivitet inom barnomsorgen.

Daghemmet ska stimulera barnen att använda rörelser och dans i lekfullt improviserande och skapande, att öva rytm och samordning, att gestalta och bearbeta olika intryck och upplevelser. Rytmik, dans och rörelselekar är en ständig källa till glädje i daghemmet ("Lär med kroppen – det fastnar i huvudet" L. Melin, D. Persson. 2008). Det är klart att rörelse- och idrottsträning påverkar såväl kroppsliga som själsliga funktioner. Gynnsamma effekter har påvisats på områden som språkutveckling och begreppsbyggnad, jaguppfattning och självförtroende. Förmåga att uttrycka sig i tal och skrift samt att våga uttrycka känslor stimuleras. Även samarbetsförmåga, anpassningsförmåga och hänsynstagande stimuleras genom det grupparbete som är förutsättningen för många lekbetonade övningar.

I daghemmets dagliga verksamhet ingår mycket utevistelse. Vi är ute i alla väder, i alla fall en liten stund (när det ösregnar eller är mycket kallt). Utomhus kan barnen få utlopp för sitt rörelsebehov i leken på ett naturligt sätt. Daghemmets gård ligger i skogsmiljö vilket gör det naturligt för barnen att röra sig över stock och sten. I skogen finns en tunnel att krypa i, en balansbräda, stockar och stenar, rötter att balansera på mm. Vi har en karusell som barnen kan snurra i, en backe att rulla ner för och på vintern att åka pulka i. Barnen kan gunga, klättra i klätterställning, åka linbana, gunga gungbräda mm. I vår verksamhet ingår sång och musik, rörelselekar för hela kroppen, fingerlekar och rim och ramsor. Vi har mini-röris ända från småbarnsåldern. Höst och vår är vi ute i skogen en förmiddag i veckan och vi promenerar fram och tillbaka till vårt "skogsställe". Våra barn i förundervisningen promenerar fram och tillbaka till skolan och har gymnastik i skolans gymnastiksal en gång i veckan under vintermånaderna. Om det blir skridskois passar vi också på att

8.2 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen. Lärmiljöerna ska erbjuda barnet olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fysiska aktiviteter, lekar och spel, men också till vila samt lugn och ro.

De vuxna i lärmiljön är viktiga för att ta tillvara möjligheter för lärande utifrån barnets intresse. Barnet får möjligheter att utforska, upptäcka och erfara världen omkring sig genom kompetent personal som kan urskilja, bekräfta och utmana barnets lärandeprocess. Personalens goda relation till barnet är också centralt för att skapa en bra lärmiljö.

Daghemmets lärmiljöer ändras efter barnens ålder och intressen. Både inne på avdelningarna och i de gemensamma lekrummen erbjuds olika material till lek och pyssel. Personalen har planerat lekmaterial i rummen så att de ska locka till olika slags lek. Det finns både lego, dockor, mjuka djur, bilar och byggmaterial i samma rum. Detta för att barnen fritt ska kunna utveckla sin lek och fantasi i lärmiljöerna. Personalen byter också ut lekmaterial, spel mm. med jämna mellanrum för att skapa en stimulerande lärmiljö.

Det är viktigt att personalen är lyhörd för varje barns lek och intressen. Barnet ska känna sig trygg och bekräftad. Vår målsättning är att alla barn i dagvården känner all personal, även om man har sin dagvårdsplats på en viss avdelning.

Leken och lärmiljöerna ändras efter årstider. Utomhus har vi sand, vatten, snö, is, möjlighet att bygga koja mm. Inomhus har daghemmet en stimulerande lärmiljö med olika lekmaterial t.ex. en hemvrå som inspirerar till olika slags rollekar, utklädningskläder, temalådor, olika konstruktionsmaterial (lego, klotsar mm.) Utomhus har daghemmet en underbar gård med olika uteleksaker som gungor, klätterställning, rutschkana, karusell, gungbräda, linbana, lekstuga, båt mm. Dessutom erbjuder gården barnen möjligheter att leka i skog – och vill vi ha något mera så har vi naturen runt omkring oss.

8.3 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematisk, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Barnens process mot att bli läsande individer påbörjas i högläsningen. Barn kan redan från tidig ålder förstå att tecknen och bilderna på pappret berättar något som sedan kan läsas upp eller berättas om och om igen. I barnomsorgen ska barnet möta en stimulerande läsmiljö. För att skapa en sådan behövs miljö, där barnet läses för och det finns tid för läsning, där barnet ser att vuxna läser och där de uppmuntras att interagera med text som finns i de miljöer där barnet vistas. För en god språkutveckling hos barnet behövs en gemensam förståelse med hemmet för hur man som förebild påverkar barns utveckling till läsare. Här är också vårdnadshavarna och andra vuxna runt barnet en viktig resurs som läsande förebilder eftersom barn som ser vuxna och äldre barn läsa eller använda texter på olika utvecklar en uppskattning för använda tryckt material och kan komma att använda tryckt material själv i större utsträckning.

I vår verksamhet är språket och ett språkutvecklande arbetssätt en röd tråd. På småbarnsavdelningen arbetar man medvetet med sagolådor, sånger/ramsor, böcker och lekar. Kommunikation och språk är också grunden i socialt samspel, att uttrycka sin vilja och sina intressen samt kunna påverka sin vardag.

Barnen i åldern 3-7 år har varje dag en språklekssamling. Då samlas barnen enligt ålder; 3 år; Ovaler, 4 år; Cirklar, 5 år; Kvadrater och 6 år; Trianglar från båda avdelningarna. Personalen planerar lekar, ramsor och sagor enligt barnens utvecklingsnivå. Språklekar har vi strukturerat 4 dagar per vecka.

Våra sexåringar har språklekar enligt Bornholmsmodellen. Programmet genomförs under en period av åtta månader. Det är viktigt att barnen känner det lustfyllt och roligt att leka med språket – ingen får känna sig misslyckad eller dum. Sagoläsning ingår dagligen i vårt program, ibland flera gånger per dag och barnen ges möjlighet att diskutera det de har hört. Vi pratar om svåra ord, vad de betyder och går igenom orsaker att det gick som det gick i sagan. Om det ingår barn i gruppen som använder alternativ och kompletterande kommunikation eller stödtecken är det vår målsättning att alla barn i barngruppen ska kunna kommunicera med varandra.

I vardagssituationer utvecklas och stärks barnets språk. I alla situationer möter man barnet och samtalar t.ex. i hallen vid av- och påklädning, matsituationer och i leken. Det är viktigt att alla barn får uttrycka sin mening och att använda språket för att uttrycka sina känslor. Det är viktigt att träna på att samtala med varandra i lugn och ro och att vänta på sin tur.

Daghemmet har ett samarbete med kommunens bibliotek. Vi har bokkassar med böcker som föräldrarna kan låna hem för att läsa med sina barn. Böckerna i bokkassarna byts ut regelbundet. Att läsa bok/högläsning är mycket viktigt för språkutvecklingen och det brukar vi även tala om på

I femårsverksamheten använder vi bokanalys. Vi läser böcker och använder oss av "Bokkamraterna". Det är bilder på figurer och dessa har olika frågor till barnen om berättelsen tex. innehåll, bilder, egna erfarenheter och svåra ord.

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

Personalen har under året deltagit i fortbildningskurs gällande pedagogisk dokumentation. Tidigare har det varit rutin att följa alla barns utveckling genom att dokumentera med materialet axet. I den pedagogiska dokumentationen är grunden att forma verksamheten enligt barnens intresse, åsikter och tankar. Barnet ska också kunna se sin egen läroprocess och utveckling för att kunna påverka sin lärmiljö. Målsättningen är att alla daghemmets avdelningar kontinuerligt gör pedagogisk dokumentation i den dagliga verksamheten och använder det som grund.

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggör kvalitativ inläring i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnar barns lärande.

Enligt läroplanen efterfrågas i allt högre grad i samhället digital kompetens. I vår verksamhet strävar vi till en jämlik utgångspunkt till digitala verktyg för alla. Detta för att barnen ska ha samma erfarenheter när de börjar skolan. I dagsläget använder vi lärplattor, projektor, mobiltelefoner, högtalare och hörlurar. Att använda digitala verktyg ska vara en naturlig del i verksamheten och användas i lärmiljöer där det är lämpligt och fyller ett genomtänkt syfte. Personalen ansvarar för att användningen är etisk, säker och att man har ett kritiskt förhållningssätt. I Förundervisningen arbetar vi med ett material "Trubbel i kodköping". Där får barnen möjlighet att utveckla digital kompetens genom att använda datalogiskt tänkande och analog programmering för att lösa problem. Lärplattan används i verksamheten för att söka information, fakta, ta del av musik och sagor, fotografera, skapa Qr koder samt olika appar för språkträning mm. Vår målsättning är att även börja arbeta med Bic-bot robotar i förundervisningen. Detta är en robot formad som en skalbagge med tryckknappar. I arbetet med Bic-bot tränar man programmering i form av riktningsspilar, antal, start- och stoppfunktion.

9 Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

En god omsorg är en viktig grund för den pedagogiska verksamheten. Omvårdnadssituationerna är bland de mest nära och intensiva kontakterna mellan barn och vuxna. Dessa är t.ex. vid av- och påklädning, när man lär barnen god hygien och goda matvanor, när man tröstar och uppmuntrar barnen. All emotionell kontakt som för barnen bekräftar att den vuxne ser, förstår och respekterar barnet som individ, lägger grunden för en god omvårdnad.

Omsorg innebär också att daghemmets verksamhet bygger på rutiner – barnen känner en stor trygghet i att veta vad som ska hända härnäst.

Att få utveckla sina relationer till andra barn i gruppen är en grund för att se sig själv och andra. Det stärker barnet som individ och hjälper barnet att sätta ord på sina och andras känslor.

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. Närproducerade råvaror används i så stor utsträckning som möjligt och matsvinn undviks. Hälsosamma och allsidiga huvudmål och mellanmål av hög kvalitet främjar barnens välbefinnande och hälsa. Maten ska erbjudas tillräckligt ofta under dagen. Maten som barnet behöver påverkas både av barnets individuella behov och längden på barnets närvaro under dagen i barnomsorgsverksamheten. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

I samband med måltiden är den sociala gemenskapen viktig. Personalen stöder barnen i turtagning och samarbete. Barnen blir uppmuntrade att smaka på olika slags mat och diskutera kring maten. På det sättet stöder man också barnets språkutveckling. Vi pratar även om hur viktigt det är att äta frukost, att ha fruktstund vid samlingen när vi kommer in på förmiddagen och att kunna välja bland grönsakerna som står framdukade vid lunchen.

Det blir en naturlig del av diskussionen att prata med barnen om vad kroppen behöver för att växa och orka med dagens aktiviteter.

Daghemmet har ett gemensamt kök tillsammans med ESB Solgården (kommunens äldreomsorg).

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagen planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt

Under barnets hela daghemsdag har man olika aktiviteter. Dagen planeras med variation av inne- och utevistelse. Det är gynnsamt för barnens koncentration och miljöombyten ger olika möjligheter för aktiv lek samt vilopaus. De yngre barnen har en planerad stund för vila efter lunchen. Då lyssnar barnen på sagor och det finns möjlighet att sova en stund för den som har behov. De yngsta barnen på småbarnsavdelningen sover ute i barnvagnar på verandan.

I samband med mini-röris har man också en stund ledd avslappning. Det finns även möjlighet för barnen att ha lugna stunder under dagen eftersom det finns utrymmen inomhus där man kan leka enskilt eller i mindre grupp. Ett annat sätt kan vara att lyssna enskilt på sagor i hörlurar. Det är också viktigt att personalen gör medvetna val under dagen för att minska stress, höga ljud och

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer
- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov

Språk och kommunikation:

På småbarnsavdelningen följer man barnets tidiga språkutveckling. Barnet visar med kroppsspråk och ord intresse för sin omgivning, andra barn och personal. Personalen stöder och uppmuntrar barnets kommunikation i de dagliga rutinerna, lek och samlingar. Man har sagolådor, böcker, flanosagor och mycket lekmaterial med kategorier som inspirerar till lek.

I åldern 3-5 år har barnet utökat sitt ordförråd, återberättande och begrepp. Personalen uppmuntrar barnens berättande i alla vardagssituationer och i leken. Språket är grunden för att uttrycka sina känslor och intressen. Daghemmet arbetar strukturerat med språklekar enligt ålder och enligt Bornholmsmodellen. Vi hänvisar till tidigare text, kapitel 8.3 språkutvecklande arbetssätt.

Vår målsättning i förundervisningen är att använda mer digitala verktyg så att barnen får bekanta sig med ord och bokstäver mm.

uppstår.

Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer:

Det naturliga för barnet är att använda hela kroppen och alla sinnen. I sång, musik och ramsor övar man rytm och kroppsuppfattning. Vi klappar ramsor med barnen där korsrörelser automatiskt ingår. I valet av sånger/lekar befäster man kulturer och samhörighet. I arbetet med sagor, lek samt programmet barnen övar inför fester tränar man både rörelser och drama. Vi har en stor repertoar av sånger som följer olika årstidsväxlingar, högtider, teman och sånglekar som ger uttryck för rörelseglädje. Ibland spelar personalen teater för barnen och vi har även teaterbesök utifrån.

Barnen i dagvården har skapande verksamhet i form av olika pyssel samt måla/rita bilder. Personalen hänger upp det skapade materialet och bilder så att det blir en utställning. På daghemmet har vi en tillåtande atmosfär för allt skapande. Vi målar och prövar olika tekniker. Vi skapar och återanvänder material som föräldrar och andra intresserade hämtar åt oss. Vi gör olika årstidspyssel som vi hänger upp för att göra det trevligt runt omkring oss. Vi ritar "månadsmänniska" en gång per månad och dessa hängs alltid upp på väggen och sammanställs sen till ett häfte som barnen får ta hem i slutet av vårterminen. Alla barnens alster hängs upp för att beundras och allt får sen tas hem.

I förundervisningen är en målsättning att barnen också ska pröva på bildskapande i digital form. Under förundervisningsåret skapar barnen alster i tyg och garn då de syr på väffeltyg och även syr mjuka djur och emoji-figurer.

Mångfald, gemenskap och samhälle:

Barngruppen består av enskilda barn som vart och ett kommer till daghemmet med sina specifika erfarenheter, behov och intressen. I gruppen utvecklas sociala normer och mönster, samhörighet och gemensamt handlande. Om det enskilda barnet får sina individuella grundläggande behov tillgodosedda blir det lättare för hen att vara en välfungerande gruppmedlem. Det är också viktigt att barnet får förståelse och respekt för egen och andras sociala och kulturella miljö. En förutsättning för ett berikande kulturmöte mellan barnen och en grund för förståelse och respekt för varandras kulturer är att personalen på daghemmet ger de nya kulturerna en given plats i sitt val av innehåll i verksamheten.

Vi arbetar aktivt med olika lärmaterial för att främja barnens utveckling av empati och samarbetsförmåga. Vi hänvisar till tidigare text, kapitel 6, välbefinnande.

I daghemmets verksamhet får barnen på ett naturligt sätt inblick i seder och traditioner. Tros- och livsfrågor är inget ämne för ett tema men vår roll som vuxna på daghemmet är att fånga upp dessa frågor när de kommer upp, antingen som funderingar från barnen eller när de blir aktualiserade av någon händelse. Personalen kan som trygga vuxna visa barnen att de tar dem på allvar och hjälper dem att fundera och utveckla sina tankar. Vi gör studiebesök till kyrkan. Om daghemmet har barn vars familj har en annan livsåskådning samtalar vi med vårdnadshavarna om hur vi på bästa sätt kan ordna det för barnet så att det inte känner sig utanför.

I förundervisningen gör vi också studiebesök i vår närmiljö t.ex. postrottemuseét, Labbas hembygds museum, Jakt- och fiskemuseét och biblioteket. En målsättning är att vi årligen åker med lokaltrafik (buss) till Mariehamn för att besöka museum. Vi promenerar i trafiken och närmiljön. Vi har också under året ett första hjälp tema.

Barnets medbestämmande och rättigheter befästs genom aktiva val i vardagen. Vi hänvisar till kap.5 där vi beskriver hur vi arbetar med materialet "Rådde Rådiur".

Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande

Redan på småbarnsavdelningen stöder vi barnens tidiga matematiska utveckling genom att i leken tillsammans upptäcka och uppmärksamma former, mängder och antal. Personalen använder ord för att benämna siffror och former både ramsor, sånger och sagor. För barnet är det logiskt att jämföra storlek med sin egen kropp som måttstock. I leken är det naturligt att laborera med mängder tex vatten, sand och andra material. Matematiken är en självklar del både i fri lek samt i ledda aktiviteter. Mycket lekmaterial och spel baserar sig på former, antal och konstruktion. Barnen kan bygga med material efter olika modeller tex pärlplattor, lego och klossar eller utforska genom fritt skapande. Under dagen har vi vårt dagsschema så tidsbegrepp är en del av vardagen. Vi följer även veckodagar och månader/årstider med "veckolarven" och årshjulet.

Naturen är en fantastisk lärmiljö för att utforska och experimentera. Vi är regelbundet ute i skogen med alla barn ålder 1-7 år och det möjliggör att barnen kan utveckla ett starkt förhållande till djur och natur.

Kropp, hälsa och utveckling

Från barnets tidiga ålder är det viktigt att som personal stöda barnets upptäckarlust och rörelseglädje. Det lilla barnet utvecklar sina förmågor från den första rim- och ramsleken där man benämner kroppsdelar. Det är viktigt att uppmuntra och dela glädjen när barnen upptäcker allt de kan göra med kroppen. I verksamheten tränas koordination i rörelselek, musik, klappramsor mm. Det är viktigt att lära sig att ge andra barn utrymme i samspel med andra. I ledda lekar får barnen träna på turtagning och samarbete. Alla barn ska känna sig trygga och våga delta i leken. Det är viktigt att lära sig hur nära fysiskt man bör vara för att det ska kännas okej. I kull- och tafatlekar tränar man riktningar och att man måste vara varsam med kamraterna. Vid måltider talar vi om kroppens behov av energi och vitaminer för att man ska orka leka samt må bra. Att vila och ta pauser är likvärdigt viktigt för en bra balans under dagen.

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

Förundervisningsgruppen består av barn från båda avdelningarna Humlan och Fjärilen. Barnen är vana sen tidigare att arbeta i grupp enligt ålder, då vi har samlat dem i femårsverksamhet och språklekar. Lärarna från bägge avdelningar planerar och genomför förundervisningen turvis. Förundervisningen följer ett veckoschema där vi arbetar systematiskt med de olika lärområdena.

Språk och kommunikation

Vi arbetar med skolförberedande papper, har språklekar enligt Bornholmsmodellen, återberättar och skapar egna berättelser, övar på att känna igen bokstäver mm. En målsättning under vårterminen är att även använda tangentbord och mer digitala verktyg.

Skapande kultur och estetiska uttrycksformer

Barnen tar del av musik och sång i olika form. Vi sjunger i samlingar, både traditionella sånger som anknyter till årstider, högtider och olika barnsånger. Lärplattan används till att söka musik för dans. Färg, form, bildskapande och andra pyssel är något som barnen tar del av dagligen både i fri samt planerad form. Under förskoleåret syrr barnen både på våffeltyg och filttyg med olika tekniker. Vår målsättning är att mera inkludera instrument.

Mångfald, gemenskap och samhälle

Under förskoleåret har vi en temavecka om barnkonventionen i samband med årsdagen. Vi arbetar med "Rådde rådjur" materialet som har utarbetats i samband med Rädda barnen. Vi arbetar även med Stegvis. Målsättningen är att årligen göra besök till olika museum, bibliotek och kyrkan.

Matematiskt tänkande hållbarhet och utforskande

I förundervisningen och i den övriga verksamheten utgår vi från naturliga situationer i vardagen. Vi arbetar med form, antal, räkneord och siffror – både med konkreta material, spel, penna/papper uppgifter. Eftersom våra språkleksgrupper har namn efter formerna; triangel, kvadrat, cirkel och oval får barnen varje dag höra dessa begrepp. I förundervisningen använder vi ett material som heter "Matte på burk". Detta material som består av roliga matteburkar ger barnen chans att bekanta sig med matematikens grunder på ett lekfullt sätt. Vi använder även speciella kort och spel med siffror, vi sorterar knappar, tränar olika begrepp och ordningsföljd på detta sätt. Vi har också räknasagor där barnen ritar olika additions- och subtraktionsuppgifter. Genom saga och berättelse förs barnen in i det matematiska tänkandet. Vi bekantar oss med enklare programmering och söker information. Vi använder oss av materialet "Trubbel i Kodköping" för att arbeta med analog programmering och problemlösning. I förundervisningen

Kropp, hälsa och utveckling

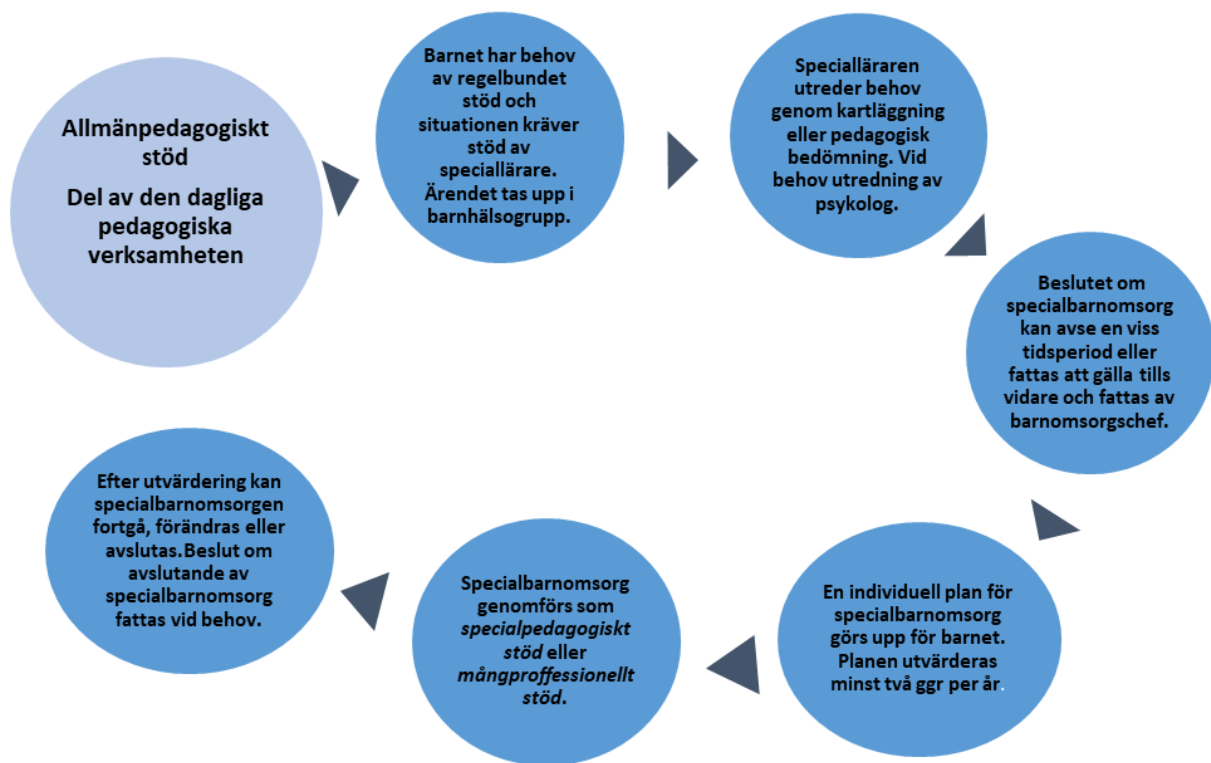
Grunden i vår verksamhet är barnens rörelseglädje och lek. I förundervisningen rör vi mycket på oss. Vi promenerar till skogen och till skolans gymnastiksal. Vi har ledd utelek samt fri lek i skogen. Där utvecklar man balans och motorik. På vårterminen åker vi även till Folkhälsans simundervisning i Mariefhamn. Vi tränar självständighet i samband med kläder, måltider och att hålla reda på sina saker. Finmotoriskt så syrr vi, pysslar, klipper och ritar.

12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stöd för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetssätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande samt att de dagliga rutinerna stödjer barnet.
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

I det dagliga arbetet med barnen följer man varje individ. Varje personal observerar barnen i lek och ledd verksamhet. I arbetslaget har man regelbundna möten och man reflekterar och planerar verksamheten utgående från barnens intressen och behov. Varje barns utveckling följs med en "lärllogg".

Basen för en trygg miljö är fungerande rutiner och att personalen är lyhörd. Man planerar hur många personal som är med i olika aktiviteter efter barnens behov av stöd, både enskilt och i grupp. I verksamheten anpassar man materialet så att alla barn skall lyckas och bibehålla sin goda självkänsla.

Vi har föräldrasamtal regelbundet minst en gång per år. Under förundervisningsåret har vi samtal både höst- och vårtermin. Ifall föräldrarna önskar samtal eller andra möten ordnas detta omgående.

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det i form som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL, som dokumenteras i lärloggen för barnets utveckling och lärandeprocess

Specialpedagogiskt stöd kan innebära

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

- Barnet får stöd av talterapeut, logoped, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och kuratorstjänster

att: Mångprofessionellt stöd kan

innebära att

Vi följer "barnhälsoplan för barnomsorgen i Eckerö" i arbetet med stöd för barnens utveckling och lärande.

I barnhälsoplanen beskrivs ansvarsfördelningen och rutinerna kring barnets individuella plan.

Barnhälsoplanen finns på Eckerö kommuns hemsida.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling. Vårdnadshavarens kännedom om det egna barnet ska, tillsammans med personalens yrkesmässiga kunskaper och erfarenheter, ligga till grund för en respektfylld dialog med fokus på barnets bästa. Barnomsorgen ansvarar över att skapa förutsättningar för samarbetet med vårdnadshavare bland annat genom en

aktiv kontakt med hemmen. Familjers olika språkbakgrund behöver beaktas i kontakten så att kommunikationen kan ske smidigt. Olika behov av stöd i kommunikationen möts. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska också beaktas i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Genom att kontinuerligt bli informerade om barnets utveckling, mående och lärande kan vårdnadshavarna bättre stöda sina barn. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna vid övergångar; till barnomsorg, mellan barnomsorgsenheter, vid övergång till grundskola samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och utveckling. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

Ett gott samarbete med barnets vårdnadshavare är grunden för en bra verksamhet. I lärloggen är en viktig del att man tillsammans gör upp mål för barnets lärande och tittar på barnets styrkor. Vi har regelbundna föräldrasamtal. I det dagliga mötet vid barnets hämtning och lämning har man goda möjligheter att ge/få information. Vi tycker det är viktigt att ordna gemensamma aktiviteter och fester tillsammans, personal, föräldrar och barn för att stärka ett gott samarbete.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och från förundervisning till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnens känsla av

När barnet blir beviljad plats på småbarnsavdelningen "Småpigorna" får föräldrarna ett frågeformulär om barnet. I formuläret får föräldern beskriva barnets vanor, t.ex. mat, sömn samt barnets intressen och lek. En träff planeras där man har ett föräldrasamtal inför dagvårdsstart och inskolning. Tiden för barnets inskolning (t.ex. antal dagar) planeras efter behov. Om barnet börjar direkt på avdelningarna Humlan/Fjärilen har man en likvärdig rutin.

Vid övergången mellan småbarnsavdelningen till Fjärilen/Humlan sker inskolningen internt. Personal och barn besöker avdelningen så att den nya miljön/personalen blir känd för barnet.

Vid övergången till skolan ges nödvändig information/dokumentation till läraren i samband med ett möte. Personalen på skolan har också möjlighet att besöka vår verksamhet och barnen i förundervisningen. Barnen har under vårterminen flera skolbesök. Vår speciallärare Sofia Schütten har en delad tjänst i dagvården och skolan. Hon har under året följt barnens utveckling i förundervisningen både i grupp och enskilt. Vid skolstart är hon en känd personal för barnen och kan ge information vidare till övrig skolpersonal.

trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas. Information som är nödvändig för anordnande av stöd för lärande och utveckling överförs när barnet övergår från en enhet till en annan eller från ett utbildningsstadium till följande.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

I vår verksamhet samplanerar lärarna gällande språklekar och förundervisning. En grovplanering görs temavis, sedan hålls samplanering och utvärdering varje vecka. Personalen har också regelbundna avdelningsmöten där man kan planera och utvärdera verksamheten. Vid föräldrasamtal utvärderar man tillsammans barnets utveckling, mål och intressen.

Målsättningen är att under vårterminen utvärdera och planera verksamheten mer tillsammans med barnen baserat på pedagogisk observation.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999). Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR

2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa

I vår verksamhet ordnas inga religiösa evenemang. Därav har vi inte heller någon alternativ verksamhet.

I samband med kyrkliga högtider t.ex. jul hör det till vårt kulturarv och traditioner att pyssla och pynta. Vi sätter fram julkrubban och berättar historien som hör till.

evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.